

F. t. l. vedr. ophavsretsloven

Forslaget til § 50, stk. 1, opregner de hidtil gældende specifikke aftalelicenser. § 50, stk. 2, indeholder en ny generel hjemmel til at indgå aftaler med aftalelicensvirkning på andre områder, hvor parterne kan blive enige om det. § 50, stk. 3, fastsætter virkningen af aftalelicens. Endelig stilles der i henhold til forslaget til § 50, stk. 4, krav om, at alle rettighedshaverorganisationer, der indgår aftaler med aftalelicensvirkning, skal godkendes af kulturministeren. Om baggrunden for forslaget henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.

Til stk. 1

Forslaget til § 50, stk. 1, svarer i hovedsagen til gældende ret. I bestemmelsen opregnes de specifikke områder, hvor der i henhold til bestemmelser i ophavsretslovens kapitel 2 kan ske udnyttelse af værker på grundlag af aftalelicens. Det drejer sig om eksemplar fremstilling inden for undervisningsvirksomhed (§ 13), fotokopiering inden for erhvervsvirksomhed m.v. (§ 14), onlineforsendelse af tekster via biblioteker (§ 16 b), optagelse af radio- og tv-udsendelser til brug for syns- og hørehandicappede (§ 17, stk. 4), gengivelse af kunstværker (§ 24 a), udsendelse i radio og fjernsyn (§ 30), genudsendelse og tilgængeliggørelse on demand af DR's, TV 2/DANMARK A/S' og de regionale TV 2-virksomheders egne arkivproduktioner (§ 30 a) samt kabelviderspredning af radio- og tv-udsendelser (§ 35).

Aftalelicensvirkningen forudsætter, at brugeren har indgået en aftale om den pågældende værksudnyttelse med en rettighedshaverorganisation, som omfatter en væsentlig del af ophavsmænd til en bestemt art af værker, der anvendes i Danmark.

For at sikre klarhed over, hvilke organisationer der kan indgå aftaler med aftalelicensvirkning, foreslås den ministerielle godkendelsesordning videreført, jf. forslaget til § 50, stk. 4.

Til stk. 2

Det foreslåede stk. 2, der er nyt, indebærer en udvidelse af den gældende aftalelicensordning. Med forslaget indføres en almindelig adgang til at indgå aftalelicensudløsende aftaler i tilfælde, hvor en bruger inden for et nærmere defineret område indgår aftale med en rettighedshaverorganisation, der er repræsentativ på det pågældende område.

I lighed med de specifikke aftalelicenser, der er opregnet i § 50, stk. 1, skal den aftalesluttende organisation omfatte en væsentlig del af ophavsmænd til en bestemt art værker, der anvendes i Danmark inden for det i aftalen nærmere definerede udnyttelsesområde.

Endvidere skal organisationen godkendes af kulturministeren, jf. § 50, stk. 4.

Aftaler i henhold til denne bestemmelse kan både indgås på nye udnyttelsesområder, der ikke allerede er undergivet aftalelicens, og som supplement til lovens specifikke aftalelicensbestemmelser. Den generelle aftalelicens kan fx tænkes anvendt ved indgåelse af aftaler om udnyttelse af »orphan works« og indscanning af bogforsider.

Aftalelicens er en alternativ løsning, der kan benyttes, hvis individuelle aftaler direkte med ophavsmændene ikke er praktisk mulig. Aftalelicens har således karakter af udfyldning i tilfælde af manglende aftaler. Det gælder generelt, at aftalelicens viger for eventuelle dispositionsbegrænsende aftaler, som en bruger måtte have indgået med en eller flere ophavsmænd, fx et forlags aftaler med forfattere. Ældre dispositionsbegrænsende aftaler er imidlertid ikke til hinder for, at en aftalesluttende organisation og en bruger bliver enige om fortolkningen af ældre klausuler set i lyset af den teknologiske og samfundsmæssige udvikling.

Efter forslaget til § 50, stk. 2, 2. pkt., kan ophavsmanden nedlægge forbud mod værkets udnyttelse. Det fremgår ligeledes af nogle af de specifikke aftalelicenser, at der kan nedlægges forbud.

Forbuddet kan nedlægges både over for brugeren og den aftalesluttende organisation. Konsekvensen af forbudsnedlæggelse er, at de pågældende ophavsmænds værker ikke må udnyttes i henhold til den aftalelicensudløsende aftale.

Det er en forudsætning for et forbuds bindende virkning, at ophavsmanden nedlægger forbuddet personligt og individuelt over for brugeren eller organisationen med konkret angivelse af de værker, som skal være omfattet af forbuddet. At forbuddet skal nedlægges personligt og individuelt, betyder, at forbud ikke med retsvirkning kan nedlægges af organisationer m.v., medmindre disse af ophavsmanden er blevet bemyndiget hertil. Hvorvidt dette er tilfældet, afhænger af lovgivningens almindelige regler om fuld magt. Generelle tilkendegivelser om, at man ikke ønsker sit værk brugt i bestemte sammenhænge, eller påtrykte klausuler i bøger m.v. med samme indhold, har ikke virkning som forbud efter forslaget til stk. 2.

Til stk. 3

De områder, hvor der kan indgås aftaler med aftalelicensvirkning, er angivet i § 50, stk. 1 og 2. Virkningen af aftalelicensudløsende aftaler er fastsat i forslaget til § 50, stk. 3. Forslaget svarer med enkelte redaktionelle ændringer til den gældende lovs § 50, stk. 1,